

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-616/16-C

Název právnické osoby vykonávající činnost školy / školského zařízení	Dětský domov, Základní škola a Školní jídelna, Horní Planá, Sídliště Míru 40
Sídlo	Sídliště Míru 40, 382 26 Horní Planá
E-mail právnické osoby	info@detskydomovhp.cz
IČ	60084413
Identifikátor	600028089
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jan Urban
Zřizovatel	Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice
Místo/místa inspekční činnosti	Sídliště Míru 40, 382 26 Horní Planá Švermova 115, 382 26 Horní Planá
Termín inspekční činnosti	4. 10. 2016 – 6. 10. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem a základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále dle souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů dětského domova a základní školy a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Právnícká osoba s názvem Dětský domov, Základní škola a Školní jídelna, Horní Planá, Sídliště Míru 40 (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova (dále „DD“), základní školy (dále „škola“) a školní jídelny (dále „jídelna“).

Zařízení má sídlo ve dvoutisícovém příhraničním městě Horní Planá u Lipenské vodní nádrže. Tento region je turisticky atraktivní, avšak oblast je řídko osídlená, neboť se v blízkosti nachází též národní park Šumava a vojenský újezd Boletice. Přímé dopravní spojení do dojezdové vzdálenosti 50 km má s Volary a obcí III. typu Český Krumlov.

Hlavní funkcí zařízení je výchovně vzdělávací činnost pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a výchova dětí s nařízenou ústavní výchovou, s předběžným opatřením nebo dětí nacházejících se přechodně v sociální nouzi.

Škola je zřízená pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami umístěné v DD a pro žáky z blízkého okolí. Cílem školy je pomocí speciálních, vzdělávacích, výchovných a rehabilitačních metod, forem a prostředků poskytovat žákům komplexní péči a připravit je tak na co nejsamostatnější zapojení se do společenského a pracovního života. Navštěvuje ji 20 žáků (36,36 % kapacity).

DD poskytuje plné přímé zaopatření dětí a mládeže, celoročně pečuje o svěřené děti s nařízenou ústavní výchovou nebo předběžným opatřením. Zajišťuje jejich potřeby a připravuje je na samostatný život po skončení ústavní výchovy. K termínu inspekční činnosti bylo v DD umístěno 42 dětí (65,63% kapacity).

Školní jídelna poskytuje celodenní a celotýdenní stravování pro děti umístěné v DD a obědy pro děti docházející do školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Školské zařízení vychází ze střednědobé koncepce zařízení, která je součástí školního vzdělávacího programu. Jasně formuluje jeho cíle, priority a podmínky potřebné pro jejich dosažení. Koncepce je v souladu se zásadami vzdělávání a s přípravou dětí na uplatnění v praxi. Ředitel objasnil pracovníkům své záměry a ti je přijali a podporují. Školské zařízení sleduje informace pro své další směřování, zohledňuje je při aktualizaci koncepce, v počátcích je především zavádění standardů kvality péče o děti.

Ředitel pracuje v tomto zařízení jeden rok, nastoupil do personálně nestabilního prostředí, předchozí ředitelka byla zřizovatelem odvolána mimo jiné i na základě návrhu České školní inspekce. V zařízení byla v době jeho nástupu přezaměstnanost, kterou odstranil (počet pracovníků se snížil o 6), pracovní kolektiv se stabilizoval a uklidnil.

Pedagogické procesy v zařízení jsou aktivně řízeny, ředitel deleguje některé organizační a kontrolní pravomoci na další zaměstnance, hlavně na své zástupkyně (jedna pro dětský domov a jedna pro školu), se snahou zapojit je do systému řízení celé organizace. Činnosti jednotlivých rodinných skupin vedení koordinuje, metodicky vede a výsledky pravidelně vyhodnocuje. Řízení a plánování pedagogických činností je systematické, zaměřené na rozvoj jednotlivých oblastí celého výchovně vzdělávacího procesu, na personální a materiální zajištění, na zlepšování kvality pedagogických činností a účelné využívání partnerství. Vzdělávací programy i roční plán jsou přehledné a srozumitelné, jsou průběžně doplňovány a aktualizovány se snahou o co největší rozvoj zařízení. Povinná dokumentace zařízení je vedena v souladu s platnou legislativou. Pedagogičtí pracovníci systematicky poskytují dětem nezbytné informace o zásadách bezpečnosti a ochrany zdraví, věnují se

prevenci rizik vznikajících při všech jejích činnostech, včetně prevence rizikového chování dětí a žáků navštěvujících školu. Současně se však snaží v co největší míře zachovávat soukromí dětí.

Vedení zařízení vnímá zákonné zástupce, děti, žáky i zřizovatele jako důležité partnery pro své činnosti. Partnerské vztahy se zřizovatelem, různými organizacemi a institucemi, školami, dalšími školskými zařízeními a školskými poradenskými zařízeními přispívají ke zvyšování kvality vzdělávání a rozvoji osobnosti jednotlivých dětí. Průběžně, dle potřeby zařízení a dětí, probíhá spolupráce s pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí, Policií ČR a soudy.

Zařízení sídlí ve dvou dobře udržovaných budovách vzdálených od sebe 10 min. chůze. Ředitelství spolu se dvěma rodinnými skupinami DD, školou a ŠJ se nachází na adrese Švermova 115, na sídlišti Míru 40 se nachází budova DD se třemi rodinnými skupinami. Vedení zařízení se snaží ve spolupráci se zřizovatelem zajistit takové prostorové uspořádání a vnitřní vybavení, aby se co nejvíce podobalo fungování běžné domácnosti. Rodinné skupiny dětského domova jsou uspořádány a vybaveny jako běžné bytové jednotky, každá má k dispozici kuchyňku pro přípravu jídla s jídelnou, obývací pokoj a ložnice. Děti jsou ubytovány ve dvou- až třílůžkových pokojích. Pokoje jsou vybaveny lůžky s úložným prostorem, nočními stolky, psacími stoly a skříněmi s možností uchovávat si své osobní věci uzamčené. Zařízení podporuje společné umístění sourozenců. Pro školní vzdělávání jsou zřízeny tři kmenové učebny. Jejich vybavení pomůckami je na dobré úrovni, vedení je průběžně doplňuje s ohledem na požadavky moderního způsobu výuky. Počítačová učebna se stálým připojením na internet slouží jak pro výuku informatiky, tak v rámci zájmového útvaru pro výuku počítačových dovedností. V areálu mají děti dále k dispozici travnatý pozemek s venkovní trampolínou, cvičebnou, kulečnickovou hernou, dílnami, místností pro výtvarnou a keramickou činnost, cvičnou kuchyňku a vlastní jídelnu. Vedení zařízení usiluje o dosažení optimálních moderních materiálních podmínek vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání.

Výchovu a vzdělávání zajišťovalo k termínu inspekční činnosti celkem 25 pedagogů včetně vedoucích zaměstnanců, z toho 12 vychovatelů včetně ředitele, 5 asistentů pedagoga pro DD, 2 asistenti pedagoga pro školu, 5 učitelů včetně zástupkyně a 1 psycholog, z nichž 7 nesplňuje podmínky odborné kvalifikace. Tato skutečnost neovlivňuje negativně poskytované vzdělávání a je vedením zařízení řešena.

Všichni pedagogové jsou bezúhonní a pro svoji práci psychicky způsobilí, bezúhonnost prokázali také všichni nepedagogičtí zaměstnanci. Ředitel zařízení byl do funkce jmenován, na základě konkurzního řízení, dne 9. 10. 2015, předepsané studium pro ředitele škol a školských zařízení zatím neabsolvoval. Pedagogičtí pracovníci se podle ředitelem nastaveného plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, případně z vlastní iniciativy účastní akcí dalšího vzdělávání, k prohlubování kvalifikace využívají též samostudia, což se kladně projevuje ve výchovně vzdělávacích činnostech.

Finanční podmínky zařízení se odvíjí především od výše dotací ze státního rozpočtu poskytnutých na přímé výdaje na vzdělávání a na rozvojové programy MŠMT a od výše provozního příspěvku od zřizovatele. Její další finanční zdroje tvořily příjmy z příspěvků na úhradu péče, stravné a dále sponzorské dary. Organizace hospodaří pouze v hlavní činnosti, v posledních dvou letech měla kladné hospodářské výsledky. Přestože velká část rezervního fondu není finančně kryta z důvodu nevymahatelných pohledávek, jsou její disponibilní finanční zdroje dostačující pro realizaci školních vzdělávacích programů i pro další rozvoj.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ředitel školského zařízení dodržuje všechny zákonné podmínky pro přijímání žáků k základnímu vzdělávání a pro umístování dětí do jednotlivých rodinných skupin. Přijímá a realizuje opatření k odstranění sociálních a zdravotních bariér dětí zde umístěných, zajišťuje jim systematickou odbornou podporu i poradenskou pomoc, která je deklarována v programech rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) a realizována hlavně prostřednictvím vychovatelů. Odborná psychologická podpora je zajištěna pracovníkem zařízení. Snahou DD je poskytovat náhradní výchovnou péči způsobem, který se ve všech aspektech snaží co nejvíce přizpůsobit fungování běžné, byť početné rodiny. Ředitel zařízení sestavuje roční plán výchovně vzdělávací činnosti, který vychází ze zpracovaného vzdělávacího programu a zahrnuje další aktivity, které pozitivně podporují rozvoj volní složky osobnosti dítěte a které jsou konkretizované v týdenních plánech činnosti pro jednotlivé rodinné skupiny. Osobní dokumentace každého dítěte je vedena systematicky a přehledně. Obsahuje všechny požadované náležitosti včetně uložených opatření ve výchově, kopií školních dokumentů, písemných žádostí zákonných zástupců a písemných souhlasů orgánu sociálně-právní ochrany dětí s dovolenkou a víkendovým pobytem. PROD včetně hodnocení jejich plnění odpovídají svojí formou požadovaným dokumentům.

Organizace výchovy, vzdělávání, školských služeb, počty pracovníků na jednotlivých pracovištích i počty dětí v jednotlivých rodinných skupinách vycházejí z příslušných platných právních předpisů, ve vazbě na konkrétní podmínky školského zařízení a podmínky stanovené ve vzdělávacím programu. Noční služby jsou zabezpečeny pedagogickým pracovníkem. Výchova a vzdělávání se zaměřují na prevenci poruch chování dětí, minimalizaci poruch chování, nápravu deformovaných vlastností, změnu žebříčku hodnot a postojů, na učení k odpovědnosti za své vlastní jednání. Důraz je kladen na rozvoj prosociálního chování dětí, upevňování hygienických návyků, utváření morálních postojů a norem. Prostor je ponechán i pro činnosti dětí dle jejich vlastního výběru a pro samostatný pobyt mimo zařízení. Běžné aktivity v rodinné skupině jsou realizovány jako v běžné rodině, za účasti vychovatelů a dětí. Sledované činnosti v jednotlivých rodinných skupinách probíhaly podle týdenního plánu příslušné rodinné skupiny. Ve všech aktivitách probíhala přirozená komunikace, nenásilnou formou byly rozvíjeny jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti, pracovní návyky, vzájemná tolerance a spolupráce. Podporovány byly individuální činnosti, práce v malých skupinkách a kooperace v nich. Byly navozovány situace, jejichž řešení pak děti uplatní v běžných reálných situacích. Přítomny byly děti s různou mentální úrovní, různých postižení jak zdravotních tak i psychických. Pedagog si děti ve skupině rozdělil tak, aby se mohl přiměřeně věnovat všem, vhodně se zaměřoval na děti prvního ročníku, které především začátkem školního roku prožívají určité adaptační potíže.

Dětem je umožněno rozvíjet své nadání v činnostech, o které projevily zájem a mají alespoň minimální předpoklady pro zvolenou činnost. Kromě vzdělanosti, což je jeden z pilířů kvalitní výbavy odcházejících dětí, je dalším péče o fyzickou kondici a vštípení základů zdravého životního stylu. Proto jsou samozřejmostí pestré volnočasové aktivity dětí včetně práce v různých zájmových kroužcích. Zároveň zařízení organizuje pro děti návštěvy kulturních a sportovních akcí.

Spoluspráva je zásadně důležitá pro nastolení ozdravných změn ve skupinových normách a postojích. Proto se ředitel poměrně úspěšně snaží o vybudování fungující spolusprávy, která by byla všestranně užitečná. Uvádí do praxe jeden z principů komunity – aktivní podíl dětí na výchově a na výuce. Východiskem pro něj je vhodný výběr kandidátů a jejich volba celou skupinou. Z návrhů dětí přijatelným způsobem vyřazuje ty, o nichž ví, že jsou

agresory, kamarády vázané k agresorům a ty, kteří jsou negativně laděné osobnosti. Nastartoval aktivitu spoluprávy tím, že se její členové schází a snaží se řešit pro děti důležité problémy.

Pedagogové ZŠ v pozorovaných vyučovacích hodinách většinou dobře přizpůsobili výukové cíle, prostředky a metody individuálním schopnostem žáků. Při výuce i při předchozích a následných rozhovorech s pedagogy bylo zřejmé jejich přesvědčení, že každý žák je schopný osobnostního a vědomostního rozvoje bez ohledu na jeho aktuální stav. Vzhledem ke vzdělávacímu oboru (základní škola praktická) však byla v některých momentech patrná absence klíčového nástroje – vysvětlování souvislosti vyučovaného s reálnými situacemi, které žáci znají z každodenního života. Žáci pracovali se zájmem, dodržovali pravidla a respektovali skutečnost, že se učitelé musí věnovat více ročníkům v jedné třídě. Aktivně se zapojovali do nabízených činností a uplatňovali doposud získané dovednosti a vědomosti. Přiměřeně věku dokázali konstruktivně komunikovat s pedagogy i spolužáky a vzájemně spolupracovat. Při formativním hodnocení pedagogové nevyužívají všech jeho prostředků (sebehodnocení, vrstevnické hodnocení).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Školské zařízení pravidelně hodnotí výsledky výchovně vzdělávacích činností. Chování dětí je sledováno průběžně všemi pedagogy v jednotlivých rodinných skupinách. Informace o výsledcích výchovy i vzdělávání dětí jsou konzultovány při každodenním styku vychovatelů a na týdenním setkání dětí a pracovníků jednotlivých rodinných skupin s cílem co nejvhodněji nastavit další výchovně vzdělávací působení. Výsledky jsou zaznamenávány do PROD, jsou hodnoceny a podle nich jsou přijímána opatření. Účinnost přijímaných opatření je sledována. Systém hodnocení je jasně definován, je přehledný a děti mu rozumí. Vyplývá z něj i hodnocení v delším časovém horizontu. Celkové hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání i veškeré činnosti školského zařízení je prováděno na jednáních pedagogické rady a je součástí ročního hodnocení školského zařízení.

Děti v rozhovorech se školními inspektory uvedly, že se nesetkaly s ponižováním, případně fyzickým trestáním, mají možnost se ke svému hodnocení vyjadřovat a nejsou omezovány v přijímání návštěv. Dále mohou opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky. Tuto možnost děti využívají, přičemž mají stanovený čas návratu. Tím dochází k výchovnému působení v oblasti uvědomění si zodpovědnosti ze strany dětí za sebe sama, za své jednání a vystupování a k posilování prosociálního chování.

Z rozhovorů přítomných aktérů vzdělávání a z dokumentace školy vyplynulo, že žáci získané vědomosti a praktické dovednosti prokazují i při mimoškolních akcích, ve volnočasových aktivitách a při dalších četných akcích organizovaných školou i jinými organizacemi. Přestože škola organizuje metodické sdružení spíše neformálně, je v oblastech uplatnění žáků mimo vyučování, ověřování vzdělávacích výsledků v praxi a vyhledávání vhodných partnerů k těmto aktivitám úspěšná.

Škola i dětský domov se pod současným vedením více otevřely veřejnosti a kladou velký důraz na zapojení dětí a žáků do společnosti mimo zařízení. Systém poradenských služeb je funkční, proběhlé i plánované činnosti metodika prevence, výchovného poradce i psychologa vychází z potřeb dětí a žáků a zasahují do oblastí, které podporují osobnostní rozvoj dětí a podílejí se na eliminaci či prevenci případných patologických jevů.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Po nástupu stávajícího ředitele byly v zařízení provedeny změny v oblasti personální a z rozhovorů s pedagogy vyplynulo, že došlo ke zlepšení vnitřních vztahů, začaly být zaváděny motivační formy hodnocení práce zaměstnanců. Dále na základě mapování vzdělávacích potřeb regionu, dětí umístěovaných do DD a možností poskytování péče ze strany DD byla navázána komunikace se spolupracujícími organizacemi v regionu. V oblasti materiální byly započaty práce na změně interiéru a exteriéru DD i školy. V oblasti vzdělávání byla vytvořena nová vnitřní pravidla pro komunikaci, nové vnitřní předpisy a směrnice k efektivnímu a smysluplnému výkonu ústavní péče. Zároveň probíhá zavádění standardů kvality péče do vnitřních norem a života dětského domova.

Silné stránky

- Zařízení vytváří otevřené a komunikativní prostředí vstřícné pro spolupráci a je aktivní při vyhledávání partnerů.
- Vedení zařízení soustavně monitoruje, vyhodnocuje a aktivně řídí pedagogické procesy, pravidelně přijímá potřebná opatření a vyhodnocuje jejich účinnost. Současně systematicky vyhodnocuje stav materiálních a dalších podmínek vzdělávání a aktivně usiluje o jejich průběžné zkvalitňování.
- Zařízení dbá na to, aby děti dosahovaly maximálního vzdělávacího pokroku, a cíleně podporuje žáky vyžadující speciální péči, což jim umožňuje seberealizaci a zapojování se do dalšího života.
- Škola má nadstandardně nastavený systém řešení mimořádných událostí (podnětů, stížností, návrhů), což se odráží ve výsledcích výchovně vzdělávacího procesu.
- Adekvátní komunikace pedagogů se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora konstruktivní komunikace mezi aktéry vzdělávání, žáci komunikují spontánně o různých tématech, nebojí se vyjádřit svůj názor.
- Pedagogové se cíleně zaměřují na individuální pokroky jednotlivých žáků.

Slabé stránky

- Nejsou v dostatečné míře využívány možnosti formativního hodnocení žáků (např. sebehodnocení, vrstevnické hodnocení).

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Dosáhnout plně kvalifikovaného pedagogického sboru.
- Důsledně do výuky zařazovat metody posilující formativní hodnocení žáků.
- Pokračovat v započatých pozitivních změnách a dokončit zavedení standardů kvality péče.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná Jihočeským krajem, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice dne 11. 9. 2001 bez č. j. včetně dodatků č. 1-12

2. Jmenování do funkce ředitele zařízení ze dne 9. 10. 2015 s č. j.: KUJCK74470/2015 OSMT
3. Školní vzdělávací program pro dětský domov č. j. 788/2016 platný od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program Základní školy Švermova 115, Horní Planá č. j. 854/2010 platný od 1. 9. 2016
5. Školní řád aktualizovaný dne 25. 8. 2015
6. Vnitřní řád č. j. 870/2016 platný od 1. 10. 2016
7. Minimální preventivní program pro školní rok 2016/2017
8. Konceptní záměry a úkoly pro období let 2010 – 2016 ze dne 10. 1. 2010
9. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2016/2017
10. Týdenní plány pro školní rok 2016/2017
11. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2016/2017
12. Osobní dokumentace dětí
13. Knihy denní evidence jednotlivých rodinných skupin od 1. 1. 2016
14. Jednací protokol
15. Kniha úředních návštěv vedená od 9. 6. 2015
16. Kniha ostatních návštěv, včetně evidence návštěv osob odpovědných za výchovu
17. Spoluspráva dětí 2016/2017
18. Zápisy z jednání pedagogické rady vedené od školního roku 2014/2015
19. Rozvrh hodin pro školní rok 2016/2017
20. Třídní knihy vedené ve školním roce 2016/2017
21. Školní matrika v písemné podobě
22. Plán dalšího vzdělávání pro rok 2016/2017
23. Osvědčení o absolvovaných akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
24. Doklady prokazující odbornou kvalifikaci pedagogických pracovníků DD a ZŠ
25. Výpisy z rejstříku trestů všech pedagogických a nepedagogických pracovníků DD
26. Psychologická vyšetření pedagogických pracovníků DD
27. Kniha úrazů dětí
28. Další dokumentace k BOZ
29. Ekonomická dokumentace za roky 2014 a 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy / školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka

J. Novotná v. r.

Mgr. Renáta Tvrdíková, školní inspektorka

Tvrdíková v. r.

Bc. Jiřina Svobodová, kontrolní pracovnice

Svobodová v. r.

V Českých Budějovicích 27. 10. 2016

Datum a podpis ředitele školy / školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jan Urban, ředitel zařízení

Urban v. r.

V Horní Plané 11. 11. 2016